

Prídplata
na cilu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake dru-
go nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

List za pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cini. Rukopisi ne-
ka se šalju u na-
plaćenom pismu.
Dopisi bez podpi-
sa se neprimaju,
a nijedni se ne-
vraćaju.

God. V. U Kalači.

U Četvrtak 7. Sičnja. 1875.

Broj 1.

Bunjevačka i Sokačka Vila,

hoće da živi i 1875 godine, oslonjaće se na sve Svoje bivše predplatnike, a radosno će dočekat i druge koji joj budu pristupili, poneće vam u naramku **i jednu nabóžno-zabavnu knjigu**, a više ne želi: već samo **jednu forintu** na cieleu godinu. I ovu molu da se naputnicom poštarskom brže pošalje, da može svakoj želji zadovoljiti. Ako bi se pak i takav našao: koji bi volio kad kad u lice naše Vile pogledat, al bi mu teško bilo i onu **jednu forintu**, od svojih kućnih potrebitina odkrnjiti neka se javi, pa će mo mu List bezplatno slati. Nemamo druge svrhe: već da svagdi, kuda dopiremo, razjasnit pomognemo, jednu stazicu, i našem bližnjem rodu, na velikom drumu ljudsko kršćjansko prosviete. Stari su već iznemogli dakle hodite mladja bratjo, učeni bunjevci i šokadie! podmećite čvrsta pleća, slatkom brimenu, obrazovanja duše i tiela, našeg milog roda. Srdačno vas na rad poziva, i sve skupa ljubljeno pozdravlja iz Kalače **Bunjevačka i Sokačka Vila.**

NA NOVO LJETO.

Evo nas, pomoću Božjom, s „bunj. i šok. vilom“ i peto godine. Što smo njom privriedili našoj narodnoj stvari u Ugarskoj, prošla ljeta, o tom sudit ide pravo čitajuće naše občinstvo. Nu ni mi prvim danom ove godine nepropušćamo prigode da reknemo koju.

Kako smo lani u prvom broju „Vile“ pisali u izvješću, tako smo se i vladali. Od preporodjaja našega naroda na duševnom polju pa sve do danas bila je naša uakana, a bit će i u buduće: da se naš narod, djegod ga ima po Ugarskoj, ovim našim slabim glasilom budi, pridiže, novinam i knjizi priteže, te iz njih uči dostojanstvo svoje, važnost svojega jezika, zamašaj svoje narodnosti, iz kojih proiziće zakonom ukriepljena podpuna državljanska sloboda. T. j. da naš dosad tudjom krivnjom i zlobom zanemareni narod bude u južnoj Ugarskoj pravi, ovejani Bunjevci i Šokaci, narod jugoslavenski krune Stjepanove. A ne ko dosad čorbino čorbe čorba.

Zato bacajuć u nemar svo klevete i zapreke bezdušnih ljudih, koji će se i najposlje poderati kakovi su, ufamo se u pomoć Boga i riedkih naših prijateljah, koji čim su redji tim su čvršći, to jim dolazimo s „Vilom“ u posjete. Zahvaljujuć im srdačno na ljubavi, preporučamo jim naš poučno-zabavni list i nadalje, i dozivljemo jim zvonkim glasom čista srca sla-

venskoga: čestito Vam novo ljeto!

Sbilja moja je osobna želja bila, da s „Vilom“, kao dvo-kratnim mjesečnikom u formi lista od danas prestanemo jedno sbog obostrane slabe podpore, drugo sbog navodenih nezadovoljnikah a najviše izrodicah protivnikah i treće, da se „Sub. Glasniku“ što širje polje rada otvori, to je ipak želja više rodoljubah prevagnula, te si dadasmo bratske ruke novoj zadaći u starom obliku.

List dakle ide u dvore roda svoga bunj.-šokačkoga u istom smjeru, s istim sadržajem kako i dosad pod uredništvom našega starine, dok nedonese vrijeme Božje deliju, koj će ga biti kadar zamieniti, ter golemi uredništva trh preuzeti.

Sve pako rodoljube i rodoljubke s ove i s one strane Drave, okle nas jarko sunašće bratinske ljubavi grije, pozivljemo učtivo na predplatu i rad, da „Vila“ uresna i krasna uzmogne jim doći u sjajno dvoro i prokapljive kolibice na biele ruke.

Vam pako, slavni uredniče! predajemo iznova naših narodnih svetinjah ladjicu, plivajuću na sionu morju silnih burah i morskih grebenah. Na njoj se vije zastava od tri rieči, naša: narodnost, sloboda i jezik! a pod njom je kormilo u Vašoj ruci. Kormilujte u luku spasa za vječnu uspomenu zahvalna vam potomstva!

U to ime blagoslovi Bože!

Blaž.

I. S I E Č N J A 1875.

Zdravo da si sretan, mio, dane
Od vajkada za slavenskog sina
Gerutanskih vrhovah od strane
Nepobiednih do Kitajzidina'
Zapad sunce kud s iztokom spaja
On te, dane, med prve ubraja!

Dva u svieta nad Slavenom sjaji
Od vjekovah okom Svemoguća,
A pod njim se po svih slavskih kraji'
Odjekuje danas pjesma vruća
Od gonijah sreći slavskih nada' . . .
Zdravo! dane, sa Vilin-ti grada.

Raznesi mi po tom slavskom svijetu
Trublje zvukom Jerika od stara,

Kako sestra pri zore ti cvietu
Od srdašca sestri progovara,
Te Bunjevca i šokca si brata.
Zlatom kite ljubeć oko vrata.

Ajde dolje nuz to Podunavje
Slavski sine, čedo Božjeg oka,
Vid u hramu slave vile slavje
I tržu te iz sna preduboka!
Osviesti se, pogledj im u lice
Milo, žarko, s knjige prosvjetnice!

Vidik širom blagu je u sanku . . .
Dunaj tiho prama jugu šeće . . .
O prozorje u tom hrama danku
Nebrojene plamto Božje svieće,

Dok pred kipom Božjim bdijuć kleče
Dvie sestrice tijano moleće.

Oko hrama tmna razpršena,
Kanda sunce iz njeg odsijava,
A prostoro u njem od Slavena'
Pokojnikah bezbroj napunjava,
I zaliećuć u angjelske broje
Za Bunjevce, Šokce, mole svoje.

Divne zviezde neba svod posule
Natječuć se s plami jasnih luči',
A iz hrama molitvom se čule
Dvie sestrice vile uzdišući:
Molite se od nebesah s nami
I vi dusi Boga nad zviedzami!

zkvh.org.rs

Ah, da sreće Bogom milovano . . .
 Nebo odpre mile svoje grudi . . .
 Leti angjo vičuć : o Slavjano
 Iz duševna daj se sna probudi,
 I poteci do prosvjete hrama
 Dje su tvoja slavska braća sama !

Susjedi ti rodi preveliki
 Na oružju uma i desnice
 I tvoj da se poraduju diki
 Uskladjenoj za Omira žico :
 Ustaj doslje ukleto mi bogče !
 Ustaj silni Bunjevče i Šokče !

I odjeknu s Bačkom i Banatom
 Zala, Šomogj, Baranja i Tolna,
 Te pohrli brat rodjeni s bratom
 K Vilingradu srca davno bolna,
 I zaklinju sva nebesa vedra :
 Za prosvjetu u slavenska njedra !

Svieće vile od to doba gase
 Do plamteće povrh na oltaru ;
 Koj u zviezdi Slavjan sad klanja se
 K novoljetu hvalaći na daru,
 Što mu Vječni, odkad se probudi,
 Uza sreću za vieke dosudi.

Raduj joj se dakle slavski sine
 Dok ti svietli na neba pućini
 Sa pristola Božanskog visine
 U sunašca žarkog veličini,
 Ti mi nećeš u vremenu kratku
 Tegnut više mrtvežnu nazadku !

E'vo tebi vile posestrime
 Vodeće te jur i ljeto peto

Usred žege, usred ciće zime,
 Sjajna brama u mjestance sveto :
 Dok ga vidiš slaviti ćeš si njime
 Bunjevačko i šokačko ime !

Tuge ti je ono sretno doba,
 Kad u svietu osamljen stajo si
 Nač i ubog svog na rubu groba
 I služio rob tudjini gosi, —
 Tuge ti je vapaj uminuo
 Kad si glase svoje vile čuo !

Aj, ona je sa slavjanskih gora'
 Usred tmine dušu ti tiščuće
 Polećela i do tvoga dvora
 Glasom majke za čedom plačuće :
 Našla te jo na pustinji tavnjoj
 I privela braći srodnoj, slavnoj !

Na obzorju dok Božansko sunce
 Okom gleda zviezde se vrteće,
 Šećuće ona na gorske vrhnuce
 S Bogom tebe zaboravit neće :
 Ti ćeš slavstvom, ponosno je znati,
 Bunjevče i Šokče vjekovati !

Milijuni nebeskih tjelesa',
 Poniknuti pred Višnjim svebićem,
 Past će u prah sudbinom potresa
 Sudnja dana užasnim osvićem :
 Al ti ćeš mi vladom vršit volju
 Božjeg srca vječnom o pri stolju.

Iz mrtvila crna od vjekova'
 Pregni knjizl, pregni samosviesti,
 I s duha ti krila od olova
 Devetnajsti vijek bude stresti :

Poniet ćeš se u prostore sveto
 Od prvakah našijeh začete.

Odkopnit će s uma ledne sante,
 Od kravit će sunce smrzle pute,
 I ti brzat krokom Atalante
 Umne staze cvijećom posute
 U hram bieli, a nuz slavske vile,
 Što nedavno Greč su ovienčile.

Digni mi se dakle rode cio
 Bunjevačko-šokačkog poriekla :
 Jezik majčin nad sve obljubio
 Dok u žilah krv ti bude tekla :
 Te slobodu i narodnost dragu
 Vitežki mi na svom brani pragu !

A kad tako budeš svoj na svojem, —
 Uz inače tom na svietu cielom
 Rod slavenski ponajjači brojem
 Bit ćeš umom i prosvjete vrelom
 Neobhrvan Dunaj u svom teku
 Vodneći nam svu zemlju daleku.

Napried rode stiegom sloge nadu
 Hrabro kreći na slavenskoj šajci
 Prama bielom, sjajnom, Vilingradu
 Veseloj si danas Slavi majci,
 Željkujućoj od ljubavi sveto
 Svejoj djeci sretno novo ljeto !

E'da li ćeš iz kajnosti trajne
 Od pregnuća začoznut u sjaje,
 Djeno sreća u vrieme najskrajno
 Za znoj mukah lovorvience daje? . . .
 Uliova mi vjera nade novc! . . .
 Te polažem gusle javorove. — Blaž

SAMOUPIRAVA SNUJE U SVAKOJ OBŠTINI NAPRIDAK ILI NAZADAK.

I.

Ono je vrijeme već prošlo kada se obštine mogle tužit, ako nije bilo u njimih što uredjeno kako bi triabalo. Odselo ako se uztaže onda će samo sebe odsudjivati.

Prvi i posljednji cil obštinskog udruženja je isti onaj, kojije namijenjen velikom udruženju u jednoj državi : da se osigura imovina i osoba. Ovo najprostie shvaćeno nećini drugo : već da mi obština na ruku ide, da možem slobodno radit, i što izradim mirno uživati, ako obština nije kadra meni ovo osigurati, onda neodgovara svojoj zadaći.

Zato smo tvrdili : da je s obštinom skopćana sudbina ne samo svake obitelji, već ponajviše i osoba u njoj stauujućih.

Od uprave obštinske zavisi, mogućnost poboljšanja il pokvarenja mogeg stanja. No još i to bi lahko bilo pokazat : da od uprave obštinske zavisi mogućnost mogeg izobraženja, ili zapostavljenja. Ali neće mo za sad da se upuštamo u opisivanje onih odnošajah, u kojima stoji jedna osoba prama obštini ; samo ćemo nikoje točke iztaknit, koje su i najprostiem čovjeku poznate, da svaki uvidi : kako može uprava obštinska dobro ili zlo dilovat po stanovnike.

Obština uzdržava školu, ako ova nije opravljena, dieca se nemogu u njoj poučavati, ako je u njoj linčina ili neuk učitelj namieštjen, dieca će polaziti škulu al neće nikad ništa naučit.

Obština pogadja čuvare, i pastire, ako su ovi nevjerni, i nesposobni, tolvadji će uznemirivat stanovnike, a živine će se i brojom i snagom gubit.

Obština ima pravo i dužnost uzkratit svaku neumjerenost, da ova ne pridje u hatar nečudorednosti ; ako ona ovo ne-

priči otvara vrata razpuštanosti koja će se lagano podkrast u sve obiteli, i okužit svakojake obiteške i osobene odnošaje.

Obština nosi brigu o putevi o mostovi čupria o bunari, ako se ovi nenadgledaju, nepopravljaju, mnogi će trt kola i ubijati svoje konje.

Obština mora pazit, da linčine nenavuku na se obrazuju nemoći, pa se na račun kršćjanske milostinje ne naspore bezposlenici, koji će radjat lupeže, lopove, bludnice i djidie.

Obština valja da se postara za sirote i udove, da se dobro njihovo nepohara, i da se odgojenje nezanimari. Budne su ovakvi već dosta oštećeni, ako su izgubili oca il mati, koji su nastojali njihovu baštinu umnožavati.

Obština mora nastojat : da joj crkva zadržja oblik kuće božje. A svete stvari da odaju u slikom, i cienom, i čistoćom božje dostojanstvo ; da orudje nebude iztrveno, da odielo nebude odrpano, što je na službu božju odredjeno.

Obština dakle trieba da gledu kako će se novčić u crkvenoj blagajni nasporet, da se za njega moglo bude nabavit svo ono, čime valja, da se Bog proslavi.

U obštinsku blagajnu se unasa svaki novčić koji se na stanovnike nalaže, da ga uplatjaju. Ovaj dielom se prinaša u državnu blagajnu na popunjenje otačbinskih troškova, a dielom se izdaje na odbavijanje obštinskih potreboćah, svaki izdatak trieba da je opravdan, od kud sledi : da obštini pripada dužnost, strog račun iztraživat od onih svih činovnikah : koji su ovlaštjeni ma kakovi novac u obštini primat, il izdavati.

A poklem obštinom vladaju načelnik, knez, birovi, i staresine eskuti to je vidno : da od ovih zavisi dobra ili zla sudbina cile obštine, i to ne samo u tvarnom već i u dušovnom pogledu.

ULOMCI IZ OPISA DJAKOVAČKE CRKVE

po Glasniku.

Isus dodje u kuću Martinu. Marta sa ukućani u velikom je veselju, ali ujedno i u velikoj zabuni, kako bi vredno i dostojno Isusa počastila. Sv. Lazar odmah se ustavio pri ulazu sa sv. Ivanom i sluša željno i pomnjivo sgođe Isusove, koje mu Ivan pripovieda. Mandaljena pako sjedi kod nogu Isusovih i sva zanesena sluša nauk njegov. Marta u brigi i zabuni obraća se na samoga Isusa, i veli mu žalobno : gospodine, vidiš koliko se mučim i radim, dočim sestra moja, odkad si došao, ne mareć za me ni za posao, sjedi kod nogu tvojih ; zapovjedi joj, da mi pomogne. Isus odgovara : Marto! Marto! preveć se briniš i buniš, a samo jedno je potrebno ; Marija najbolji dio odabra, koj joj se nikad ne će oduzeti. Stvar je na prvi pogled posve jasna. Isus ponavljajuć rieć „Marto, Marto,“ ponešto kori Martu zbog proćerane brige, kano da bi joj rekao : Zašto se toliko mučiš i pećališ, Marto? Zar ne znaš, da sam ja malim zadovoljan? Zar ne znaš, da ciena prave gostoljubivosti ne sastoji u obilju jela i pila, nego u iskrenoj ljubavi i privrženosti. Mio mi je tvoj rad i tvoje nastojanje, ali još mi je milija uzorna ljubav Mandaljene, koja mene radi, na vas sviet, i na sva svjetska nastojanja zaboravlja. Varao bi se medju tim onaj, koj bi mislio, da Isus na ovom mjestu kudi skrb i domaću radnju. Da tomu nije tako, sledi već iz toga, što je gospod, govoreć o Mandaljeni, rekao, da je ona najbolji dio odabrala. Dio dakle Martin, dio je dobar. Naravna je dužnost, da se čovjek u znoj uica svoga hrani i za blagostanje svoje brini, sv. evanđelje to ne samo da ne slabi paće potvrđuje i oštri. Evanđelju je briga za dom i za ukućane svoje sveta briga, tako da je onaj, koji tu brigu zametne, poganinu sličan. Kad stavlja krćanstvo medju prve dužnosti, tako, da onaj, koji ne radi, nije vriedan, da se hrani. Svetomu evanđelju rad je prva i najbolja molitva, te glavno sredstvo, čistim i neporoćnim se uzdržati. Radnjom čovjek najbolje božjoj volji i pravduosti ougovara i za griehe svoje zadovoljava. Ako pako evanđelje ujedno zapovieda, da krćeanin traži pravdu božju na ovom svietu, i da se više brini za dušu, nego li za tielo svoje, i da nada sve traži providiti se obiljem onoga blaga, koga moljac razvrći, a lupež ukrasti ne može ; to biva posve shodno naravi čovječjoj, koja ne živi samo hljelom i pilom, nego i svakom riećju, koja iz božjih ustiju proizlazi. Krćeanstvo tiem potvrdjuje onu svetu i ne razrješivu svezu, koja izmedj blagostanja i krieposti postoji, tako, da se o jednom bez drugoga nikako uspješno raditi ne može.

A N G J E L I J A

s nemaćkog preveć Wladan Stefanović.

Brežović beše slavan živopisac, bio je čovek srednjeg uzrasta — kao onlad veštak proputovo je cilu Italiju, prvo da pozna — i vidi radove slavni veštaka, a drugo da se i sam bolje izобрази. Svete slike bibliske povesti — behu mu uzor svih diela, te slike najbolje su mu se dopale te je njima svoja liepu radnju posvitio.

On je neumorim bio — radio je neprestano — pri tom je bio čist — pažljiv. So tim blagom vratio se svojoj kući, u Zlatnim okvirima stajahu te slike u njegovoj dvorani — koje je on jako volio. Ko ga je god pohodio, omah bi ga uveo u svoju dvoranu — pokazao bi svoj rad — i svatko ga je hvalio — i uvažavao, a on se time jako dićio.

On se dosta rano oženio, i po drugoj godini poklo ni mu Bog jednu kćer Angjeliju. — Sretan je bio kao mlad veštak — sretan kao dobar muž i otac ; — njegova žena pobožno je smatrala rukotvor svoga muža, a njegova mala ćerka, ozbiljno gleda sv. ikone, koje je vešta ruka — i kićica njenog oca izvela. Brežović je dao ime svojoj maloj kćeri Angjelija u čast slavne i hvaljene Angjelije veštakinje risanja, a uz to je i tvrdo zaključio, da i svoju ćer posveti tom radu. — Angjelija jo bila šest godinah — kad.

Jednom u Nedelju odu svi u crkvu, posle crkve dogju u dvoranu — jer to beše Brežoviću druga crkva. — Angjelija stane pred jednu sliku — dugo ju je gledala — po tom so

okrene ocu, ter mu reče — oče! ovo je meni najlepša slika, ova se meni najbolje dopada. — I jeste diete moje rekne otac, vidiš tu se predstavlja sv. majka Božija kao malo diete di ne-guje divno liljan cviće, vidiš nebeska svetlost ostvotljava jo a njeni roditelji puni straha Božieg, smermo smatraju taj nebeski pojav. Ovu sam Sliku produži Brežović radio u Rimu, a snimio sam je sa podlinika što je tvoja slavna imenjaka radila. — Mati angjelijina beše vrlo tronuta — i njoj je to najlepša slika bila. Diete moje reče joj ona, vidiš neka ti bude ovde sv : majka Božija, uzor svih vrlina, a ta boja bila liljan cvieta — nek ti bude obrazae nevinosti — i božanstvonosti — ta svetlost nek ti svidoči, kako milostiv Bog vole smernost i nevinost, a njemu se triba uvik moliti, da te takvu održi : „Oče neba i zemlje govoraše smerni živopisac podignuvši sklopljene ruke nebu ; daj da nam ovo naše jedinće bude radost i uteha u mladim, a podpora u starim godinama našim. To behu divna trenuća u Brežovićevoj porodici — i on se u svoj okolini za najsrćenijeg čovieka držao. Mati se o kući starala, a otac je radio i krasio bogomolje smernih gradjana, a pored tog ućio je i Angjeliju kićicom pisati.

Godine brzo prolazahu i Angjelija postane liepo valjano dievojće. Izmegu prijateljeh njezina oca — beše svak da nji gost mladi Barom M, on se rado zabavljao sa Brežovićem, kog je ovaj počeo učiti crtati — mladi Barom zavolo Angjeliju. Jedno jutro dodje mladi Barom u svećanu ruhu, stane pred veštaka i reče mu. „Brežoviću ja te danas svećano pohadjam, glavni moj uslov taj je — da mi daš ruku tvoje Angjelije. Brežović meto kićicu na stranu, skine kapu s glave, uhvati ga za ruku, i po kratkom razmišljaju rekne mu : Ljubazni Barone : sotim si mi veliku čast ukazao, što isteš ruku moje Angjelije ali to nemože biti.

Ne! vikne upropašćeno Barone! a zašto ne? Josam li ja može bit izgubijo ono štovanje kod tebe, koje si mi pre ukazivao?

Ni najmanje Barone, ali ja sam se zakleo dati moju Angjeliju samo živopiscu.

Ali promisli prijatelju.

Ne Barone ja sam reko — a to stoji — no ti i ako nemožeš dobiti ruku moje angjelije — teši me to, što će ona ista iskra ljubavi i prijateljstva tinjati i otsele u nama — kao i dosele.

Baron se udali vrlo smućeno. On se uverio on je znao da ga Angjelija voli — znao je da mati neće kvara učiniti — ali na tu poruku od Brežovića nije se ni najmanje nadao ; on ugjo Angjelii i materi — i izjavi im povelju očevu ; da bogme da je to angjeliju sneveselilo, ali ona je znala reć njenoga oca ter je tjatala, Mati mu ode u sobu — govorila mu je dugo da on sreću svog dieteta ubija.

„Sreću“ reče živopisac, a otkuda ti znaš da je to sroća?

Ali čovieće.“ Barom onako bogat, dobar, i ljubavi zaslužan muž.

To je istina ženo ; ali kad nije živopisac.

Oh Boze! reče mati ja neznam šta je tebi, da ti našu Angjeliju li za jednog živopisca udaš, a i de su sad oni slavni veštaci — a ma za kakvu tralju ja ju opet nedam. Ona se vrati dieci u sobu i ispovedi njen bezuspeh.

Baron se s ujima oprosti pri polasku reče im ja idem na put, pa ako se kadkod vratim zdrav — vidićemo se Angjelija, ja te jako ljubim a više svega na svitu štujem tvoje dobro — srce ; — tvoje su vrline uzor na stazi moga žitja i ja nevirujem da neću sve prepone s njma svaliti. — S bogom! Angjo! ja ti se zaklinjem da sam moju tvrdu reć Bogu dao da ću ti veran i nepokolebljiv ostati.

Angjelija je suznim očima ispratila barona i vrati se tužna natrag u sobu. (Sliedi.)

NAŠI LISTOVI S SATNICOM IZ PUĆKOG PRIJATELJA.

„O b z o r“, dnevnik, izlazi U Zagrebu na čitavu godinu 18 fr. Uprava nalazi se u Zagrebu u dionićkoj tiskari.
„Narodne Novine.“ dnevnik izlazi u Zagrebu ciona mu na čitavu godinu 16 fr.

„Primorac“ izlazi u Kraljevici svake sriede i subote, cijena mu na čitavu godinu 8 fr. (u hrvatskom Primorju.)

„Narodni list“, izlazi u Zadru svake sriede i subote. Cijena mu je godišnja 10 fr.

„Zemljak“ izlazi u Zadru svake nedjelje, sriede i petka; cijena mu godišnja 10 fr.

„Narodnost“, u pole séirilicom izlazi u Osijeku svake sriede i subote na čitavom arku, cijena mu na čitavu godinu 9 fr. 60 nč.

„Zagrebački katolički list“ izlazi u Zagrebu svakoga četvrtka na cijelom arku, cijena mu je na čitavu godinu 6 for.

„Glasnik biskupije djakovačke“ izlazi u Osijeku svakih 8 dana na cijelom arku. Cijena mu godišnja 4 for.

„Vienac“ zabavi i pouči, izlazi u Zagrebu (od nove godine u povećanom obliku) svake subote na čitavom arku, kad i kad sa slikom. Cijena mu godišnja 7 fr.

„Hrvatska lipa“ izlazi u Zagrebu (od nove godine) svake nedjelje, na čitavom arku, u velikom obliku, sa slikama. Cijena joj 5 for.

„Puke prijatelj“, poučan i zabavan tjednik za puk izlazi u Varaždinu (od nove godine) svakoga četvrtka, na pol arka. Cijena mu godišnja 3 for.

„Radnički prijatelj“, izlazi u Zagrebu svake nedjelje na pol arka. Cijena mu godišnja 3 fr.

„Gospodarski list“, glasilo gospod. društva izlazi u Zagrebu, svakih četrnaest dana na čitavom arku. Cijena mu godišnja 3 for.

„Subotički Glasnik“, list za prosvitu, zabavu i gazdinstvo, izlazi u Subotici (u Ugarskoj), svake subote na malom arku. Cijena mu godišnja 4 for.

„Napredak“ časopis za učitelje, izlazi u Zagrebu na čitavom arku, uz godišnju cijenu 4 fr.

„Naša Slova“, poučni, gospodarski i politični list, izlazi u Trstu, cijena mu godišnja 2 fr. a za seljaka 1 fr.

„Školski prijatelj“, časopis za promicanje pučke školstva, izlazi u Zagrebu, cijena mu je godišnja 3 fr.

„Pravo“ pravničko upravni list izlazi u Zadru. svakoga mjeseca dva puta, u svezih od 2 arka. Cijena 4 for. 50 nč. Za župnike, učitelje i pravničke učenike 2 fr. 25 nč.

„Smilje“, zabavno poučni list sa slikama za mladež, izlazi u Zagrebu, svakoga 1. u mjesecu na malom arku poštom 62 nč.

„Brsljan“ list za mladež sa slikama izlazi u Zagrebu, svaka dva mjeseca, cijena mu godišnja 1 fr. 20 nč.

„Glasnik sv. Josipa“ nabožni katol. list sa slikami, izlazi u Zagrebu, svakoga 1. u mjesecu na malom arku, cijena mu godišnja 62 nč.

„Gospodarski list dalmatinski“ izlazi u Zadru, cijena mu godišnja 2 for.

Sljedeći su séirilicom štampani „Zastava“ izlazi u Novom-Sadu tripit u nedilju cijena mu je na čitavu godinu 12 fr. za Srbiju 120 groša.

„Srbski Narod“ izlazi u Novom-Sadu dvaput u nedilju cijena mu je za čitavu god. 10 fr. za Srbiju dva cars dukata.

„Graničar“ izlazi u Zemunu četvrtkom i nediljom, cijena mu je za čitavu god. 8 fr. a za Srbiju i Crng. 100 groša.

„Vidov Dan“ izlazi svaki dan u Biogradu, cijena mu je za čitavu god. 134 gr. u austrougarskoj 18 fr.

„Glas Crnogorac“ izlazi u Cetinju jedanput nediljom cijena mu je za čitavu god. 6 fr. za Srbiju 7 fr. a za druge zemlje 8 fr.

„Korošpondencija“ list za trgovinu izlazi u Biogradu tripit u nedilju.

„Srbadi“ ilustriran list za zabavu i pouku, plemenito izveden izlazi svakog 15 dana svak. mj. u Beču godišnja cijena 6 fr. il 72 groša, ungergasse 111. 2.

„Domisljan“ šaljiv list izlazi u Biogradu svakog mj. tripit godiš. cijena za Srbiju 48 gr. za austroug. 5 fr.

Nakon, umoljeni, kolegialnim bratinstvom, svraćamo pozornost onih naših čitatelja koji se zabavljaju i magjarskim novinstvom — na izlazeće pod naslovom „Fürgerle in Pölar.“ List za politiku, gospodarstvo, obrt, trgovinu, škulu, i zabavu izlazi svaki dan u Budimpešti uz godišnju cijenu 12 fr.

RAZNE VIESTI.

4-og Siečnja je Njegovo voličanstvo Prsvietli kralj u Budimu die-tio audienciju. — **Lihvarstvo** je po Ugarskoj već toliko obiteli u puko siromaštvo satiralo: da su iz sabora izaslali komišu, s nalogom da što prije svoje mnjenje podnese, kako bi se ovaj strašnoj kugi na vrat stalo. **Dva Švedska inžitara**, Vinburg, i Palmkranc izumili su taku topničku spravu koja za jedan minut 500 kugalja može izbaciti na neprijatelja. — **Umro je** 20. pros. Espartero Španjulski hereg i Maršal koga je pošlo za rukom jednoč Izabellu na španjulskom prestolju névrstit. — **Dakle zato je Bismark** pokrenio u Diplomacii priznanje Maršala Serrano kao ravnatelja španjulske republike, da koncem godine 1874 može uzdignit priestolje kraljevske Don Alfonsu- bivše kraljice Isabelle sinu, koga je vojska Kraljom izvikala, u rimskih i bizantinskih imperatori smo vidili, da oni dugo ne gospoduju, koje vojnici krune, ova kruna običaje biti bodljiva. — **U Seksardu** dvoje oženjen jedva su izmolili od Boga da im pokloni jedno diečence, al na veliku nesriću roditelja mater se potuži primalji: da dieće noćom plače, na to joj ova uručil jedan stari recept, na koji bi imala dobit kapi u ljekarnici, zaisto mater dade od ovih onoliko, kolikojoj naložila pri-

malja, pa je d'ete od pet dani tako zasvalo, da se više nije ni probudilo. Proti primalji je iztraga povedena, a po matere žalosna pouka: da imaju više strpljivosti. — **U Americi** nije dosta da se ljudi opijaju rakiom već sad uvažaju opium, pa se ovim opijaju većna žene no ljudi, više bogati no siromasi više učeni, nego neučeni.

G A Z D A L U K.

Kakve Voćke valja saditi? Ako dieto u škuli nebi naučilo štit, pisat, i računat, ipak bi mu od velike koristi bilo ako bi škulu marljivo pohadjalo. Jerbo se danas škole u tom različe od prijašnjih: što se sad svašta, dakle već i štivo tako uči, da se u dietetu razvija pamet, i naviknjiva na umovanje. Ovo je ne procijenjena korist za cio život svakog čovieka. Pamjetju se različe čovjek od svakog stvora, al pamet samo se toliko očituje u čovjeku; na koliko se zna mislit, i mudrovat, riečju: u svačem razloge tražit, i davat. Jel svaki poso, samo onda može biti po nas koristan, ako se umno obavlja. A pametno znade u svakom poslu samo onaj obhadjat: tko umi mislit. Ako je to ovako u svakom poslu, nemože biti drugie ni u sadjenju voćakah, i ove trieba saditi umovanjem.

Voće je za gospodarstvo ne samo dobro već i plodonosno, ako je sadjenju pametju obavljeno.

A da se ovo može reći, potriebno je: da onaj koji sadi voće prvo poznaje zemljište, na kom voće kani saditi, drugo da upozna narav podnebnja gdje živi, treće da razgleda okoliš u kom stanuje, znamo bo da u svakom zemljištu svakojako voće nenapriduje. Ako hoćemo dakle, da nam voće plod donose, trieba ono saditi, koje je srodno našim zemljištem. Drugo ono, koje pod našem podnebnju dobro radja liepo se razvija i dozrie.

Al ovo u sebi još ni je dosta, ako želimo da voćnjak ne samo izpunjava našo kućevne potriebneće, već da nam i dohodak umnožava onda valja pozor imat i na okoliš u kom živimo; ako je našeg stana položaj u blizini jednog pučnog grada gdje se jistbina ne proizvodja već troši, mudar gazda će svoj voćnjak napunit voćem koje može u tom gradu za dobar novac prodat, zato će izabrat voće što rano zrije. Jel štogod tko ranio može na trg izuet to je sigurnii, da će mu se skuplje platit. Al nismo svi u tom srićnom položaju, da bi mogli sve ono što proizvedemo u naravnom stanju razprodat, već moramo ili na dulje zadržat, ili proizvod u tako stanje obratit, u kom se nadulje može i držat i prinosit. Ako nam je položaj ovakav, onda ćemo tako voće saditi, koje se preinačit daje. Navadno ljudi znadu da se od svakog voća može praviti jedna vrst vina, ako ovo na čokotu ne rodi, jel gdje ovo rodi, tamo se vino od voća nepravi, drugo može se od voća rakia peći, treće može se voće osušiti, četvrto može se od voća pekmez kuvati. Umovat valja da vidimo koji proizvod može po nas koristim biti, i onda ako se na jednu struku voćna proizvoda odljućimo, moramo nabavit sav onaj alat, spravu i sgradju, što je za ovo preinačenje potriebno, kako moramo imat u p. svè ono u čemu se sirac, sir, i maslo od mlika opravlja. Al da nam proizvod u osbilu koristnim postane, netrieba nam ići tragom onih ljudi, koji košto su sami neuredni u odići, i jiću, misle da su i drugi njima spodobni, pak neprave nikakav izbor, već nevaljano voće pomiečaju s dobrim, tko ovako čini onaj nikad neće propiriti ni učem, jerbo se ljudi nedaju mnogoputa varati, dakle sve valja uredno opraviti i po ukusu onih opravljati, za koje stvar pripravljamo.

Visina vode dunavske.

Budimpešta 2-og Sieč. : 4' 9'' nad 0. razta.
Požun 3-og Sieč. : 3' 10'' nad 0. "

V r i e m o : Nestalno, sad mrzne sad odpusta.

Poruke uredništva.

Sz. Istvan. Stj. Drago nam je što ste u vašem teškom poslu, i onaj časak odmora svojem rodu žrtvovali. Vukovar G. Mil. To neide. Summ cuique. Djakovo G. B. I jedno i drugo ako se proizudi, dobro će nam doći. Rum a G. K. Bolje je ono što se daje, no ono što se obećaje.